

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ([ม.บ.บ.] : 1) กำหนดให้เยาวชนหรือวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในระหว่าง 15-25 ปี สำหรับในประเทศไทยนั้น เด็กวัยรุ่นอายุ 15-18 ปีส่วนมาก กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมปลายซึ่งมีการแบ่งแผนการเรียนออกไปตาม ความถนัดและความสนใจของเด็ก ในวัยนี้เด็กจะเริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นช่วงระยะที่มีแนวความสนใจแนวหนึ่งแนวใด โดยเฉพาะ สามารถที่จะกำหนดความสนใจ ความต้องการและรสนิยมในการอ่านของคนได้ชัดเจนว่า ผู้เรียนในระดับแรก ๆ (วินัย กล่าวเสีย 2525: 8)

เด็กวัยรุ่นอายุ 15-18 ปี มีความสนใจในการอ่าน ไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เริ่มมีอุดมคติ เป็นของตนเอง และคิดฝันในเรื่องอาชีพ ขณะนี้เด็กวัยรุ่นระดับมัธยมปลายมีความสนใจอ่าน คู่มือประกอบแบบการเรียนต่าง ๆ มาก สนใจอ่านเรื่องชีวิต เรื่องโลก เรื่องของสังคม และปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ นอกจากนี้วัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายเพศชาย และเพศหญิงจะมีความสนใจอ่านเรื่องต่าง ๆ แยกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เด็กชายชอบอ่านชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทาง เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ งานอดิเรก และการทดลอง เริ่มอ่านนวนิยายเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ สำหรับเด็กผู้หญิงชอบอ่านหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ ชอบเรื่องรักใคร่ที่สะเทือนอารมณ์ มักคิดถึงเรื่องที่แต่งเกินความจริง (สุหัตตรา ชุมเกตุ [ม.บ.บ.] : 18)

เหตุผลของการวิจัยประการแรกเนื่องมาจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า โรงเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่จากจำนวนทั้งหมด 7 โรงเรียน มี 6 โรงเรียนที่เฉพาะชั้นมัธยมปลายมีลักษณะเป็นสหศึกษา และมีเพียงโรงเรียนเดียวที่มีเฉพาะนักเรียนหญิงและในด้านการแบ่งแผนการเรียนนั้น มีการแบ่งแผนการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และเมื่อแบ่งกลุ่มแล้วปรากฏว่ามี 5 แผนการเรียน ได้แก่ วิทยาศาสตร์ ศิลป์-คณิต

ศิลป์-ภาษา ศิลป์-ทั่วไป (ศิลป์-สังคม และศิลป์-พลานามัย) และสายวิชาชีพ (เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และดนตรี) นอกจากนี้จากการสำรวจเบื้องต้น ยังพบอีกว่า ห้องสมุดโรงเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ทุกโรงเรียนมีการบริการ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาในหลักสูตร แต่โรงเรียนเหล่านี้ยังไม่ได้ทำการสำรวจความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายที่มีเพศ แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน

เหตุผลประการที่สอง เนื่องจาก นักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง ไปจากนักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น สภาพการเดินทางระหว่างโรงเรียนและบ้าน สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ความพร้อมของสถานศึกษา สถานที่ราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ ค่อการสนองตอบต่อความต้องการในการแสวงหาความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ ดังนั้นการใช้เวลาว่างในการอ่านนอกเหนือไปจากการศึกษาในห้องเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อาจมีความแตกต่าง ไปจากนักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในด้านประเภท และเนื้อหาของสิ่งพิมพ์รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ซึ่งผลที่ได้จะช่วยให้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนทราบถึงความต้องการในการอ่านที่แท้จริงของนักเรียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดหาสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดให้ตรงกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายให้มากที่สุด นอกจากนี้ผลที่ได้ยังเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสิ่งพิมพ์สำหรับวัยรุ่น ในการจัดหาหรือปรับปรุงสิ่งพิมพ์ให้เหมาะสมกับความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นคอนปลายให้มากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายนั้น ได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางค่านิยม แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่าน ตลอดจนความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายซึ่งทั้งที่เป็นงานวิจัยในประเทศ และของต่างประเทศที่สำคัญมีดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลาย

1.1. ปัจจัยทางด้านเพศ

สินีนาก นิมวัฒนา (2510) ได้ทำการสำรวจความสนใจอ่านบทความในหนังสือพิมพ์รายวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบสอบถามนักเรียนโรงเรียนสายปัญญา โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนโรงเรียนละ 50 คน เป็นนักเรียนแผนกศิลปะ และแผนกวิทยาศาสตร์แผนกละ 25 คน จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายสนใจอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่านักเรียนหญิง ส่วนในด้านเนื้อหาของข่าวนั้น นักเรียนชายสนใจอ่านการตอบปัญหาประจำวัน และคอลัมน์กีฬามากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงจะสนใจอ่านข่าวการศึกษา ข่าวสตรี ข่าวบันเทิง และประวัติผลงานสตรีที่ดีเด่นในสังคม

อรุณศรี กาลัง (2516: 260) ได้ศึกษาความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดกระบี่ นราธิวาส ภูเก็ต ยะลา และสงขลาพบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงสนใจหนังสือทุกประเภทไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ามพิจารณาถึงความสนใจของนักเรียนชายและหญิงที่มีต่อหนังสือแต่ละหมวด ปรากฏว่ามีหนังสือบางหมวดที่นักเรียนทั้งสองเพศสนใจแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหนังสือด้วย

ทองประดับ ลิ้มตระกูล (2516: 260) ได้ศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก นครสวรรค์ สระบุรี อ่างทอง และเมื่อเปรียบเทียบความสนใจที่มีต่อหนังสือทุกหมวดแล้ว ปรากฏว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมปลาย สนใจหนังสือรวมทุกหมวดไม่แตกต่างกัน แต่มีความสนใจอ่านเนื้อเรื่องของหนังสือในแต่ละหมวดแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของอรุณศรี กาลัง

มนู ฉิมพิบูลย์ (2526: 228) ได้ทำการศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดกาฬงเพชร ตาก ลำปาง เชียงใหม่ พบว่า องค์ประกอบทางด้านเพศมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของความสนใจในการอ่านของนักเรียน และในปีเดียวกันนี้ พิชัย เทพนมิตร (2526: 1770) ได้ทำการศึกษาความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่าเพศเป็น

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนเช่นเดียวกับผล
การศึกษาของมู จิมพิบูลย์

นอกจากนี้ สุนทรี เฉลิมพงศ์ธร (2523: 52) ได้ทำ
การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับวรรณกรรม-
ร้อยกรองไทย พบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความสนใจในการอ่าน
วรรณกรรมร้อยกรองบางประเภทแตกต่างกันโดยที่นักเรียนชายสนใจอ่านวรรณกรรม
ร้อยกรองประเภทชาชวัญ คติพจน์ สุภาษิต ส่วนนักเรียนหญิงสนใจอ่านวรรณกรรม
ร้อยกรองประเภทความสวยงามของธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ มากกว่า
ส่วนเรื่องที่นักเรียนชายและหญิงสนใจอ่านมากที่สุดได้แก่ เรื่องประเภทลกขบขัน
รองลงมาได้แก่ ชาชวัญ คติพจน์ สุภาษิต ร้อยกรอง เกี่ยวกับความสวยงาม
ตามธรรมชาติ เป็นต้น ส่วนมากจะเป็นคาบระพันธ์ที่จัดอยู่ในประเภทวรรณกรรม
ร่วมสมัย

สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้าน
เพศที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย มีดังนี้

R.L. Thorndike (1950) ได้ศึกษาความสนใจใน
การอ่านหนังสือของเด็กเกรด 4-12 จำนวน 2,891 คน โดยให้อ่านเรื่องย่อแล้ว
ระบุระดับความสนใจในการอ่าน พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับเพศมีความสำคัญเด่นชัดกว่า
ปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอ่านของเด็ก สิ่งที่เด็กผู้ชายเลือกอ่านได้แก่
เรื่องประเภทสัคว์ การผจญภัย เรื่องลึกลับ ความสำเร็จ กีฬา การท่องเที่ยว
การสำรวจ ชีวประวัติ สงคราม อาชีพ ส่วนเรื่องที่เด็กหญิงสนใจอ่านได้แก่
เรื่องเกี่ยวกับสัคว์ การผจญภัย กิจกรรมสตรี และการปรับปรุงตนเอง

นอกจากนี้ John B. Mauro (1980) ได้ทำการศึกษา
ลักษณะการอ่านหนังสือพิมพ์ของนักเรียนเกรด 7-12 ในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งใน
เมืองริชมอนด์ (Richmond) รัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) พบว่านักเรียน 9 ใน
10 คน มีโอกาสได้อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน นักเรียนร้อยละ 70มีความสนใจอ่านเฉพาะ
เรื่องใดเรื่องหนึ่งในหนังสือพิมพ์ นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงให้ความ
สนใจอ่านเรื่องในหนังสือพิมพ์อันดับแรกแตกต่างกัน นักเรียนเพศชายให้ความสนใจ
อ่านเรื่องเกี่ยวกับกีฬาเป็นสิ่งแรก รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ภาพยนตร์
ข่าวท้องถิ่น และการบันเทิงต่าง ๆ ส่วนนักเรียนหญิงจะสนใจอ่านเรื่องชาชัน
(comics) หรือหน้าบันเทิงเป็นสิ่งแรก รองลงมาได้แก่ ภาพยนตร์ และแฟชั่น

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่า เพศของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายที่แตกต่างกันทำให้ความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายแตกต่างกันไป แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหาของสิ่งพิมพ์นั้นด้วย

1.2. ปัจจัยทางค่านแผนการเรียน

เด็กวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายมีการเลือกแผนการเรียนตามที่ตนถนัด ซึ่งความถนัดตามธรรมชาติเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กอ่านหนังสือแตกต่างกัน เด็กที่มีความถนัดหรือพรสวรรค์ในเรื่องใดมากเป็นพิเศษมักชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องประเภทนั้นมากกว่าเด็กคนอื่น ๆ เช่น เด็กที่เลือกแผนการเรียนศิลป์-ภาษา ก็จะสนใจอ่านเรื่องทางด้านภาษาและวรรณคดีมาก ส่วนเด็กที่เลือกแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ก็จะสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ฉะนั้นแผนการเรียนจึงมีผลต่อความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายด้วย (สุหัตตรา ชุมเกตุ [ม.บ.บ.]: 26)

1.3. ปัจจัยทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชัย เทพนิมิตร (2516) ได้ทำการศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการอ่านของนักเรียน ซึ่งผลของงานวิจัยนี้ตรงกับงานวิจัยของ มนุ จิมพิบูลย์ (2516) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัด กาแพงเพชร ตาก ลำปาง และเชียงใหม่ ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของความสนใจในการอ่านของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีส่วนทำให้ความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยของอรุณศรี กาลัง (2516) ที่ทำการศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดกระบี่ นราธิวาส ภูเก็ต ยะลา และสงขลา และจากผลการวิจัยของทองประดับ ลิมตระกูล (2516) ในการศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก นครสวรรค์ สระบุรี อ่างทอง ได้ผลการวิจัยในทางตรงกันข้ามว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของนักเรียนแต่อย่างใด

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยม

ปลาย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยม ปลายเท่าที่รวบรวม ได้มีดังนี้

ถาวร ศิลกคุณานันท์ (2512) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อข้อความในหนังสือพิมพ์รายวันไทย พบว่า ประเภทข่าวที่นักเรียนสนใจอ่านมากที่สุด ได้แก่ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าววิชาการทั่วไป ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง ข่าวสครี ข่าวโฆษณา และเรื่อง เบ็ดเตล็ด ความลึกลับ คอลัมน์ที่นักเรียนสนใจอ่านเป็นประจํามากที่สุด ได้แก่ การ์ตูนล้อข่าว ส่วนที่ไม่สนใจอ่าน ได้แก่ คอลัมน์เกี่ยวกับการทำนาย โชคชะตา ข่าวบริการประชาชน และคอลัมน์ที่ต้องการอ่าน ได้แก่ คอลัมน์เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ความคิดเห็นของ นักการเมือง และต้องการให้ลดเรื่องอาชญากรรมลง

ฉัตรมา อาจารย์รัฐ (2514:106) ได้ทำการศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับ การพัฒนาประเทศจากรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ ผลจากการศึกษาพบว่า รรณกรรมที่ วัยรุ่นส่วนมากสนใจอ่าน ได้แก่ สารคดีเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ สารคดีประเภทที่ได้รับความ สนใจสูงสุดคือ สารคดีท่องเที่ยวและการเมือง ส่วนสารคดีความรู้เกี่ยวกับ อุตสาหกรรม ธุรกิจ การค้า และเกษตรกรรมได้รับความสนใจน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะยัง ไม่มีสิ่งจูงใจดีพอที่จะหันความสนใจของวัยรุ่น ในส่วนที่เกี่ยวกับนวนิยายนั้น วัยรุ่นให้ความสนใจสูงมากเป็นอันดับรองลงมา และปรากฏว่านวนิยายเหล่านั้นส่วน ใหญ่เป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2519: 35-42) ได้ เสนอรายงาน "การสำรวจความสนใจ และรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชน ไทย" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนมัธยมชอบอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เรื่องตลก การ์ตูน นิตยสาร-วารสาร วิทยาศาสตร์ เรื่องผจญภัย นิทาน นวนิยาย วรรณคดี คาราวอกวิธีหาสิ่งต่าง ๆ ส่วนหนังสือที่ไม่ชอบอ่าน ได้แก่ เรื่องจีน การเมือง และศาสนา

ดวงพร สุขชัยพานิชพงศ์ (2520: 97-101) ได้สำรวจความสนใจ ในการอ่านของผู้อ่านในหอสมุดแห่งชาติ พบว่า นักเรียนเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่อ่านหนังสือ ได้สูงสุดในแต่ละเดือน ส่วนความสนใจในการอ่านหนังสือจากแนกคามหมวดหมู่ทั้ง 10 หมวด ปรากฏว่า โศกเจลิยนักเรียนชาย และหญิงสนใจอ่านหนังสือในหมวด เบ็ดเตล็ด หมวดสังคมศาสตร์ หมวดภาษาศาสตร์ หมวดวิทยาศาสตร์ หมวดวิทยา-

ศาสตร์ประยุกต์ หมวดศิลปะและการบันเทิง และหมวดวรรณคดีอยู่ในระดับปานกลาง และสนใจอ่านหนังสือในหมวดปรัชญา และหมวดศาสนาน้อย ส่วนหนังสือในหมวดประวัติศาสตร์ ปรากฏว่า นักเรียนหญิงสนใจอ่านมาก

พัชรินทร์ แก้วเกษรศิษ (2532: 109) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาต่อนิยายสารวิทย์รุ่น โดยศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนประจำจังหวัด สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 จาก 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชอบอ่านคอลัมน์ต่าง ๆ ดังนี้ แพชั่น ชำชัน การ์ตูน เกरिकความรู้ สารคดี เรื่องสั้น และเพลง

อภิรักษ์ แกมแก้ว (2531: ง) ได้ศึกษาหนังสือกลอนเปล่าที่พิมพ์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึง พ.ศ. 2529 เพื่อสำรวจจำนวนเนื้อหา และการจัดพิมพ์หนังสือกลอนเปล่าในประเทศไทย ผลการวิจัยมีดังนี้คือ ในระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึง พ.ศ. 2529 มีหนังสือกลอนเปล่าจำนวน 214 เล่ม และมีการจัดพิมพ์หนังสือกลอนเปล่าเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื้อหาหนังสือกลอนเปล่าทั้ง 214 เล่ม ที่นำมาวิจัยมี 7 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ เนื้อหาแสดงอารมณ์และความรู้สึก เนื้อหาแนวจิตวิทยา เนื้อหาแสดงสภาพสังคมและการเมือง เนื้อหาสะท้อนชีวิต เนื้อหาศาสนา เนื้อหาปรัชญา เนื้อหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น เช่น การแสดงทัศนคติของนักเขียนต่อเรื่องต่าง ๆ การแสดงออกทางเพศการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ บุคคลและสถานที่ เนื้อหาแสดงอารมณ์และความรู้สึก เป็นหัวข้อที่มีมากที่สุด และเนื้อหาปรัชญา เป็นหัวข้อที่มีน้อยที่สุดในหนังสือกลอนเปล่า หนังสือกลอนเปล่าส่วนใหญ่มีการกระจายหัวข้อเนื้อหาบางส่วนในด้านการจัดพิมพ์นั้น มีการจัดพิมพ์อย่างสวยงาม โดยแต่ละเล่มได้รับการออกแบบตกแต่งด้วยภาพประกอบ และสีสรรที่สวยงามมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือกลอนเปล่าเป็นที่นิยมอ่านของวัยรุ่นมาก

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมปลายในต่างประเทศนั้น Robert G. Carlsen (1967) ได้ทำการศึกษาความสนใจในการอ่านของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มสนใจอ่านหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือประเภทที่เด็กวัยรุ่นคอนบลาสนใจอ่านได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการสร้างและแสวงหาค่านิยมเฉพาะตัว หนังสือเกี่ยวกับสังคม เรื่องสิ่งแปลกประหลาด หรือประสบการณ์ที่ผิดปกติของคน เรื่องราวที่สร้างความมั่นคงทางจิตใจที่จะก้าว ไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าเพศ แผนการเรียน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลทำให้ความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษา- ปลายแตกต่างกันไป นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลายให้ความสนใจ อ่านประเภทและเนื้อหาของสิ่งพิมพ์แตกต่างกันไปตามระยะเวลา เช่น ในช่วง เวลาหนึ่งวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลายอาจสนใจอ่านหนังสือสารคดีมากที่สุด แต่เมื่อเวลา ผ่านไประยะหนึ่งวัยรุ่นเหล่านี้ กลับให้ความสนใจอ่านนิยายสาร และหนังสือพิมพ์มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยที่มีผลทำให้วัยรุ่นเหล่านี้สนใจอ่านสิ่งพิมพ์อีกประการ หนึ่งคือ สื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และวิทยุ เป็นต้น นอกจากนี้จากงาน วิจัยต่าง ๆ ยังพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลายส่วนใหญ่ อ่านหนังสือจากห้องสมุด โรงเรียน และยังคงตัดสินใจเลือกอ่านสิ่งพิมพ์ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาถึงความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ และพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษา ปลาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลาย ในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ ในด้านประเภท และ เนื้อหาของสิ่งพิมพ์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านสิ่งพิมพ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลาย ในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่

แนวเหตุผล

1. เพศ แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ความสนใจ ในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลายในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่แตกต่างกัน ไป
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปลายในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่มี ความสนใจในการอ่านนิยายสาร และหนังสือพิมพ์มากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2531 มีจำนวนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน ได้แก่

1.1. โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กองการมัธยมศึกษาจำนวน
3 โรงเรียน ได้แก่

1.1.1. โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย

1.1.2. โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ

1.1.3. โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย

1.2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1.2.1. โรงเรียนบรินส์รอแยลส์วิทยาลัย

1.2.2. โรงเรียนคาราวิทยาลัย

1.2.3. โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย

1.3. โรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจำนวน 1
โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การศึกษานี้ครอบคลุมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาทุกแผนการเรียน
มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,964 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 369 คน

2. ศึกษาความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
เฉพาะสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยในด้านประเภทและเนื้อหา ทั้งนี้ไม่นับรวมถึง
หนังสือแบบเรียนที่ใช้ในโรงเรียน

3. ประเภทสิ่งพิมพ์ในขอบเขตของการวิจัยหมายถึง หนังสือ นิตยสาร
หนังสือพิมพ์ การ์ตูน คาบระพันธ์ และสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ได้แก่ จุลสาร แผ่นพับ
และใบปลิว โปสเตอร์

4. การแบ่งประเภทเนื้อหาของหนังสือสารคดี แบ่งหมวดหมู่เป็น 10
หมวด ตามการแบ่งหมวดหมู่ระบบทศนิยมคีวอี้ ได้แก่ เบ็ดเตล็ดทั่วไป ปรัชญา ศาสนา
สังคมศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปะและ
นันทนาการ วรรณคดี ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2532 ถึงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2532 ซึ่งเป็นช่วงที่ตรงกับระยะเวลาที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำลังอยู่ในระหว่างการเตรียมตัวสอบคัดเลือก เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใควต้าในเขตพัฒนาภาคเหนือ โรงเรียนหยุดพักการสอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ ดังนั้นเพื่อไม่ให้การเก็บข้อมูลล่าช้าออกไป จึงยกเว้นไม่ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง คงใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เท่านั้น

2. เนื่องจากในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ตอนที่ 6 เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น (จุลสาร แผ่นพับและใบปลิว โปสเตอร์) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบให้นักเรียนเติมคำตอบตามความสนใจในการอ่านของตนเอง ฉะนั้น ผลที่ออกมาจึงทราบเพียงเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ที่นักเรียนสนใจอ่านเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้จัดอันดับความสนใจในการอ่าน 10 อันดับ จากมากไปหาน้อย ฉะนั้น จึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสนใจในการอ่านกับสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ การ์ตูน และภาพยนตร์ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาจากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านสิ่งพิมพ์สำหรับวัยรุ่น ความสนใจในการอ่านของวัยรุ่น และพฤติกรรมกรรมการอ่านของวัยรุ่น เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (ภาคผนวก ก. หน้า 178) โดยสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับ

2.1. สถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2. ประเมินค่าระดับความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ของนักเรียนในด้านประเภทและเนื้อหา สิ่งพิมพ์ดังกล่าวได้แก่ หนังสือสารคดี หนังสือบันเทิงคดี นิตยสาร หนังสือพิมพ์ การ์ตูน และภาพยนตร์

2.3. ความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นของนักเรียน ได้แก่ จุลสาร แผ่นพับและใบปลิว โบสเคอร์

2.4. พฤติกรรมการอ่านสิ่งพิมพ์ของนักเรียน เช่น แนวทางในการเลือกอ่าน สถานที่ที่นักเรียนใช้ในการอ่าน เวลาที่นักเรียนใช้ในการอ่าน แหล่งที่นักเรียนจะหาสิ่งพิมพ์อ่านได้ เช่น จากการซื้อสิ่งพิมพ์อ่าน หรือจากการยืมสิ่งพิมพ์อ่าน

3. สุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน 5,964 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling โดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่ม (Strata) ตามแผนการเรียน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละแผนการเรียนของแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 369 คน

4. นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 14 คน และนักเรียนโรงเรียนสวนบุญญูปถัมภ์ ลำพูน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน แล้วนำผลการทดลองมาใช้วิเคราะห์

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อเตรียมฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

7. รวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด แล้วทำการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดย 2 วิธี คือ

7.1. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความแปรปรวน (T-test และ F-ratio)

7.2. วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

8. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประเภท และเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่สนใจอ่าน ตลอดจนทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดให้ตรงกับ ความสนใจของเด็กระดับชั้นมัธยมปลายให้มากที่สุด

3. เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสิ่งพิมพ์สำหรับวัยรุ่นในการจัดหา หรือปรับปรุงสิ่งพิมพ์ให้เหมาะสมกับวัยรุ่นคอนบลาที่ยังขึ้น

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 4 5 และ 6 แผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิต ศิลป์-คณิต ศิลป์-ภาษา ศิลป์-ทั่วไป (ศิลป์-สังคม และ ศิลป์-พละนามัย) และสายวิชาชีพ (เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และ คนตรี)

โรงเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย หมายถึง โรงเรียนที่มีการเรียน-การสอนถึงระดับชั้นมัธยมปลาย คือ ชั้นมัธยมปีที่ 4 5 และ 6 ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีจำนวนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน

ความสนใจในการอ่าน หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ในด้านประเภทและเนื้อหาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

พฤติกรรมการอ่าน หมายถึง การกระทำตามความสนใจในการอ่านของนักเรียน เช่น แนวทางที่นักเรียนใช้ในการเลือกอ่าน การใช้สถานที่และเวลาในการอ่าน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย